

AZ ANGOL VÁROS: A VÁROSI ÉLET TÖRTÉNETE

Girouard, M (1990) The English Town:

A History of Urban Life, Yale, 330 o.

A történelem kifinomítja az egyes helyek jellegét — bizonyos esetekben olyan sikeresen, hogy már nem értjük, amit nézünk, látunk. Mark Girouard építéstörténész számára az angol városok azért érdekesek, mert emberek évszázadok alatt hozott döntéseinek ezreit tárják eléink. Kereskedelmi vagy védelmi okokból sok várost olyan helyre építettek, ahová értelmes szemlélő sohasem telepítette volna. Az utcák kuszaságában, az épületek homlokzatán felfedezhető a sajátos érdekek összejátszása és összeütközése: ez a hatalmas, központi parkolóhely valaha piactér volt; amott a házak girbe-gurba sora hajdan egy folyót szegélyezett, ami ma a föld alatt folyik. A György-királyok korában a városépítők és a várostervezők a város mibenlétéről alkotott, igen változatos nézeteiket ráerőltették a helyi középkori struktúrákra.

A 18. századi Angliában a felvilágosodás változásokat hozott magával. Az emberek kezdtek elmenekülni a városokból, mert a zöldbe vágytak; e folyamat eredményeként jöttek létre az elővárosok. Mások nagytakarításra vágytak: új

geometriai tervekkel újjá akarták építeni a városokat. A 18. századi elképzelés, miszerint az embereknek valahogy ki kell jönniük a százéadaikkal — s amelyek eredményeként megszülettek a sarló alakban épült házsorok, a parkok és a sétányok —, legyőzött a viktoriánus kor agresszivitása által. A jómódú polgár már nem akart olyan magas házsorú, előkertes házban lakni, amelyből szinte megölelhette szomszédait. Vágya egy nagy kertben álló, önálló ház lett. A 20. században Le Corbusier nagy fontosságot tulajdonított a magas, különálló épületeknek, lerombolva ezáltal azon érzések jelentős részét, amelyet az angol nép sok-sok generációja beépített a városaiba.

Girouard könyve szép, sok térkép, metszet található benne, s látható számtalan ház fényképe is, amelyek egy része kellemesen, a másik feszengve áll idők során megváltozott környezetében.

(Külföldi ismertetés alapján)

A KAPITALIZMUS TÖRVÉNYE: TERÜLET, TECHNOLÓGIA ÉS IPARI FEJLŐDÉS

Storper, M. — Walker, R. (1989) The Capitalist Imperative: Territory, Technology and Industrial Growth, Oxford, Basil Blackwell.

Technológia, munkaerőpiac, munkaadó— munkavállaló viszony, verseny — e kategóriák mentén teszi fel alapkérdését a gazdaságföldrajz: miért éppen oda települ az ipar, ahova települ? Storper és Walker e kérdés újrafogal-

mazására vállalkozik. Szerintük a hagyományos megközelítés túlságosan merev fogalmakat használ a valóság leírására, s ezek nem alkalmasak arra, hogy a konkrét vállalatok formájában megtestesülj, de állandó változásban